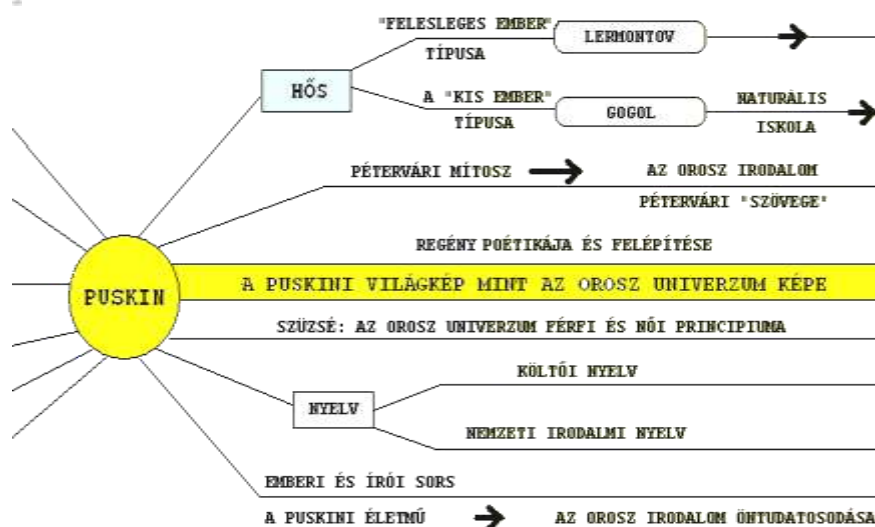

Puskin öröksége Наследие Пушкина

A „felesleges ember” szociokulturális és irodalmi típusa **Тип лишнего человека как социокультурное и литературное явление**

F. M. Dosztojevszkij, *Néhány magyarázó szó az alábbiakban következő Puskin-beszéd kapcsán.*

Ф. М. Достоевский, *Объяснительное слово по поводу печатаемой ниже речи о Пушкине* (1880)

1. A szociokulturális aspektus
2. Az ideológiai aspektus
3. Az irodalomtörténeti aspektus:
 - Csackij (A. Gribojedov, *Az ész bajjal jár*)
 - Anyegin, Pecsorin (Lermontov *Korunk hőse*)
 - az 1840-es nemzedék: Beltov (Herzen, *Ki a bűnös?*) Alekszandr Adujev (Goncsarov, *Mindennapi történet*), Rugin, Lavreckij, (Turgenyev, *Rugin, Nemesi fészek*), Turgenyev Hamlet-je
 - Oblomov (Goncsarov)
 - *A felesleges ember* örökösei (Dosztojevszkij, Tolsztoj, Csehov)
4. A regénypoétikai aspektus:
 - az „útban lévőség” állapota:
 - otthontalanság,
 - „árvaság”,
 - utazás,
 - helykeresés mint tevékenységek / „kalandok” sora
 - az alak felépítésének szerkezete: előtörténet, nevelés, „egy nap története”...
 - a „földrajza”: Pétervár – Moszkva – birtok / „nemesi fészek”
 - szerelem utolsó mentsvárként

A „kis ember” szociokulturális és irodalmi típusa

Тип маленького человека как социокультурное и литературное явление

1. A szociokulturális aspektus
2. Az irodalomtörténeti aspektus:
 - Puskin: Szamszon Virin (*A postamester*), Evgenij (*Rézlovas*)
 - Akakij Basmacsikin, Popriscsin (N. Gogol: *A köpönyeg, Egy örült naplója, Pétervári elbeszélések*)
 - Makar Gyevuskin, Id. Goljadkin, Marmeladov (Dosztojevszkij *Szegény emberek, A hasonmás, Bűn és bűnhődés*)
 - A „kis ember” örökösei (Csehov, Kuprin, Bulgakov, stb.)

Romantika és realizmus: M. Lermontov – N. Gogol

M. Lermontov

- 1830-as évek reprezentatív képviselője
- Az életmű intenzitása (1828. – 1841.): (1828. – 1837. eleje):
 - 1837.–38.
 - 1838.–41.

Lermontov romantikus művei:

- A byroni poéma hatása a korai kaukázusi költeményekben.
- A korai líra: „lírai napló”, verses ciklusokban formált „önéletrajz”, a tragikus sors / korai halál előérzete, elégia helyett – „töredék” műfaja = lírai meditáció és önelemzés
- A nemzeti történelem és kultúra iránti érdeklődés (*Orsa bojár, Ének Vasziljevics Iván cárról..., Borogyino*, 1837. – 38.)

A jelenkorhoz kötődő szüzsés elbeszélés, líra és dráma (*A költő halála*, 1837., *Ligovszkaja hercegnő* c. regény és *Álarcosbál* c. dráma, 1836.)

- A nemzedék történelmi sorsának problematikája (*Tűnődés*, 1838.)
- A puskini örökséghez való visszatérés
- A korabeli társadalom és egyéniség pszichológiai elemzése (*Testamentum*, 1840., *Álom, Próféta, Kimegyek az éji ködös útra*, 1841.)
- A lírai-epikus műfaj befejezése / Lermontovi módosítása – *A Démon* (1829–39) és *A kaukázusi fiú* (1830–39) c. poémák
- *Korunk hőse* (1838–40):
 - Forma, felépítés, kompozíció,
 - Pecsorin alakjának interpretációi,
 - Az analitikus pszichologizmus romantikus gyökerei és áthagyományozása a későbbi orosz irodalomra.
- Az orosz élet nemzeti alapjainak elsajátítása (*Haza*, 1841).